Høring: 4-årig tilbudsstruktur for videregående opplæring i Agder

AGDER fylkeskommune

Innsendt: 30.09.2026 10:51
Referanse-ID: MKQ-JBJ
Skjema-ID: AFK-224

Avsender høring

Informasjon

Innsender av høringen

Fornavn	Espen
Etternavn	Berglund
Hvem svaret du for?	◉ Offentlig videregående skole i Agder
Navn på offentlig videregående skole i Agder	Eilert Sundt videregående skole

Svar på høring

Tilbudsstruktur og dimensjonering

Hvordan vurderer dere den vedtatte dimensjoneringen opp mot dagens og framtidige kompetansebehov?

Høringsnotatet oppgir at Vestre Agder får en nedgang på 6,0 prosent, eller 101 elever, fram mot 2030. Prognosevedlegget viser at hele denne nedgangen ligger i våre to vertskommuner. Farsund går fra 423 til 366 ungdommer i alderen 16 til 18 år, og Lyngdal fra 500 til 452, til sammen 105 ungdommer eller 11,4 prosent. De øvrige kommunene i regionen går samlet fra 757 til 761. Nedgangen kommer raskt: innen 2028 er grunnlaget i Farsund og Lyngdal redusert med 83 ungdommer. Regiontallet gir derfor et ufullstendig bilde av situasjonen ved vår skole.

Når det gjelder kompetansebehovet, er halve klasser på vg2 en forutsetning for å opprettholde et desentralisert tilbud som dekker det lokale næringslivets behov. Ved vår skole gjelder dette vg2 betong og mur, vg2 rørlegger og vg2 klima, energi og miljøteknikk. Et krav om hele klasser, kombinert med grensene for oppfylling i kriterium 5 og 6, vil i

praksis føre til at tilbudene faller bort og at rekrutteringen til disse fagene i Lister opphører.

Vi ber om at tilbudene ved vår skole står som søkbare i strukturen ved søknadsfristen 1. mars gjennom hele perioden. Vi har ingen innvendinger mot at et tilbud tas ut når søkningen er kjent, verken før prøveinntaket etter kriterium 5 eller etter prøveinntaket etter kriterium 6. Innvendingen gjelder tilbud som tas ut av strukturen før elevene har hatt anledning til å søke på dem. Et slikt tilbud får aldri vist om søkergrunnlaget er der.

Vi gjør til slutt oppmerksom på tre forhold i høringsgrunnlaget. Farsund kommune er ikke med i definisjonen av regionen, kalt Vestre Agder i høringsnotatet og Region vest i prognosevedlegget, mens Lyngdal er oppført to ganger. Summene inkluderer Farsund, så dette er en skrivefeil, men den bør rettes før saken går til politisk behandling. I oversikten over videregående opplæring for voksne i skole er tilbudet om generell studiekompetanse ved Eilert Sundt, Lyngdal, med 40 plasser, oppført med utdanningsprogram HS, men skal være ST. Kolonneoverskriftene i dimensjoneringsvedleggene er merket «Antall klasser 28/29» også for kolonnene som gjelder 2029/2030 og 2030/2031.

Er det utdanningstilbud som bør styrkes, reduseres eller etableres?

Helse- og oppvekstfag med studieforberedende (SK 3år) i Lyngdal bør fases ut. Skolen har i dag tilbudet med 1 klasse og 20 plasser på vg1, vg2 og vg3, der det siste året ligger i Farsund. Vi foreslår at klasseressursene omgjøres til ordinære klasser. De siste årene har det ikke vært plass til alle som har søkt ordinær vg1 helse- og oppvekstfag i Lyngdal, og flere av dem som ikke har kommet inn ønsker å bli lærlinger i helsearbeiderfaget eller barne- og ungdomsarbeiderfaget. Med tre ordinære klasser på vg1 får flere av disse elevene plass på det løpet de faktisk ønsker. Vi foreslår trinnvis utfasing slik at elever som har startet får fullføre: siste inntak til vg1 SK 3år i 2026/2027, omgjøring av vg1 fra 2027/2028 til 3 klasser og 45 plasser, omgjøring av vg2 helsearbeiderfag SK 3år fra 2028/2029 til en ordinær klasse på helsearbeiderfag eller barne- og ungdomsarbeiderfag, og omgjøring av vg3 påbygging SK i Farsund fra 2029/2030, avhengig av søkningen.

Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign i

Farsund bør reduseres varig. Forslaget innebærer at vg2 frisør og vg2 interiør og eksponeringsdesign slås sammen til én klasse på 15 plasser i 2027/2028 og deles opp igjen i to fulle klasser fra 2028/2029, mens vg1 står med 2 klasser og 30 plasser gjennom hele perioden. En halvering ett år med gjenoppretting året etter gir overtallighetsvurdering i 2027/2028 og rekrutteringsbehov i 2028/2029 i samme fagmiljø, og er ikke forenlig med kriterium 1.4. Inneværende skoleår har vg1 én klasse. Økningen til to klasser fulgte av uvanlig høy søkning til 2024/2025 og var ikke en varig endring. Vi foreslår derfor følgende varige struktur fra 2027/2028: vg1 med 1 klasse og 15 plasser, vg2 frisør med 0,5 klasse og 7 plasser, og vg2 interiør og eksponeringsdesign med 0,5 klasse og 8 plasser. Vg3 interiør drives i sammenheng med vg2 og bør videreføres i strukturen.

Vg2 klima, energi og miljøteknikk i Lyngdal bør gjenopprettes med plasser. Tilbudet står med null plasser gjennom hele planperioden, men har elever inneværende skoleår. Et tilbud uten plasser er i praksis ikke søkbart.

Det bør ikke etableres nytt vg2-tilbud innenfor bygg- og anleggsteknikk i regionen. Se svaret på spørsmålet om geografisk fordeling.

Hvordan vurderer dere den geografiske fordelingen av tilbudene i Agder?

Vg1 bygg- og anleggsteknikk tilbys tre steder i Lister: Lyngdal, Flekkefjord og Byremo, med til sammen 75 plasser fra 2027/2028. Vg2 tilbys to steder: i Lyngdal med tømrer, rørlegger, betong og mur samt klima, energi og miljøteknikk, og på Byremo med tømrer og anleggsteknikk. Flekkefjord har ikke vg2 innenfor utdanningsprogrammet. Vi ber om at denne fordelingen videreføres.

Inneværende skoleår har vi 15 elever på vg2 tømrer, 5 på vg2 rørlegger, 3 på vg2 betong og mur og 2 på vg2 klima, energi og miljøteknikk. Tømrerklassen er full, de tre andre har 10 elever til sammen, og klima, energi og miljøteknikk har elever selv om tilbudet står uten plasser i strukturen. Tømrer har vært en hel klasse hvert år, mens søkningen til de tre andre har variert.

De fire tilbudene deler verksteder og lærerressurser, og tømrer er det eneste som er en hel klasse. Det er tømrerklassen som gjør det mulig å drive de tre små.

Tilbudene må derfor vurderes samlet og ikke hver for seg. Vurdert enkeltvis ligger flere av dem nær grensene i kriterium 5 og 6, og kriterium 5 sier selv at bredden og oppfyllingen ved skolen og i regionen totalt skal telle med i vurderingen.

Ordningen er samtidig kostnadseffektiv. Vi gir tre vg2-tilbud på to halve klasser. Alternativet er ikke at fagene tilbys rimeligere et annet sted, men at de krever egne klasseressurser eller faller bort i Lister.

Et nytt tømrertilbud i regionen vil svekke rekrutteringsgrunnlaget for alle fire tilbudene i Lyngdal. Vår erfaring er at mange elever søker skole framfor programområde. Elever fra den vestre delen av regionen som i dag søker seg til Lyngdal, vil med et tømrertilbud nærmere hjemstedet i større grad bli værende der. Det gir færre søkere til Lyngdal samlet, ikke bare til tømrer, og de minste tilbudene rammes hardest fordi de har minst margin. Faller tømrerklassen bort ett år, blir også de tre små tilbudene mer utsatte. Et parallelt vg2-tilbud i regionen vil dermed ikke ramme ett enkelttilbud, men bredden i bygg- og anleggsopplæringen i Lister, og gi en fagsammensetning som ikke svarer til næringslivets behov, jf. kriterium 1.2 om regionens kompetansebehov.

Kriteriet om å kunne bo hjemme gjelder vg1, jf. kriterium 3, og reiseavstanden fra Flekkefjord til Lyngdal er om lag 40 km. Verksteder og utstyr for alle fire fagene finnes allerede i Lyngdal, jf. kriterium 4 om at eksisterende bygningskapasitet skal utnyttes før det bygges nytt.

Hvordan bør sluttkompetansene i modulstrukturert opplæring for voksne dimensjoneres?

Vi mener dimensjoneringen bør ta utgangspunkt i hvor det finnes voksne som allerede arbeider i faget uten formell kompetanse. Det er der modulstrukturert opplæring gir størst effekt, fordi kandidatene kan kombinere opplæring med arbeid.

Etter vår vurdering gjelder dette særlig helsearbeiderfaget og barne- og ungdomsarbeiderfaget. Vår erfaring er at kommunal sektor i vårt inntaksområde har et vedvarende behov for fagarbeidere i disse fagene. Barne- og ungdomsarbeiderfaget trer i kraft 1. februar 2027, altså i første år av planperioden, og bør dimensjoneres fra dette tidspunktet.

Innenfor bygg er betongfaget og rørleggerfaget aktuelle. Begge er fag vi tilbyr for ungdom i Lyngdal, og begge rekrutterer lærlinger til bedrifter i Lister.

Dimensjoneringen bør også ta hensyn til geografi. Modulstrukturert opplæring gis i dag gjennom kompetanseskolene Sam Eyde, Kvadraturen og Mandal, og det er ingen kompetanseskole vest for Mandal. For voksne i Lister innebærer det en reisevei som i praksis begrenser tilgangen, særlig for dem som kombinerer opplæring med arbeid og omsorgsansvar. Et tilbud som formelt er dimensjonert for hele fylket, er reelt tilgjengelig for en mindre del av det.

Vi vil peke på en mulighet som kan bøte på dette uten nye investeringer. Skolen har verksteder, utstyr og fagpersonale innenfor betongfaget og rørleggerfaget i Lyngdal, og verkstedene har ledig kapasitet ut over dagens ungdomsgrupper. Ved at voksne i modulstrukturert opplæring bruker de samme verkstedene og det samme fagpersonalet, i samarbeid med en av kompetanseskolene, kan kapasitet som allerede er etablert utnyttes bedre, samtidig som voksne i Lister får et tilbud innenfor rimelig reiseavstand. Det vil også styrke grunnlaget for å opprettholde et bredt desentralisert fagtilbud i regionen. Vi viser til at høringsnotatet understreker at eksisterende kapasitet skal utnyttes, og at ubenyttede plasser koster like mye som plasser i bruk.

Hvordan vurderer dere den foreslåtte tilbudsstrukturen samlet sett i lys av målet om at flere elever og voksne fullfører videregående opplæring?

Forslaget innebærer i hovedsak en videreføring av dagens struktur ved vår skole. Vår samlede vurdering er at fullføring i vår del av fylket avhenger av fire forhold.

Elevene må få plass på det løpet de søker. De siste årene har det ikke vært plass til alle som har søkt ordinær vg1 helse- og oppvekstfag i Lyngdal, og flere av dem som ikke har kommet inn ønsker å bli lærlinger i helsearbeiderfaget eller barne- og ungdomsarbeiderfaget. Omgjøringen av helse- og oppvekstfag med studieforberedende til ordinære klasser gir flere av dem plass. Dette er etter vår vurdering det enkelttiltaket i vårt høringssvar som har størst betydning for fullføring.

Elevene må kunne gå på skole nær hjemstedet. Elever fra Farsund og Lyngdal som ikke får plass

ved egen skole, må pendle til nabokommunene. Det er vår erfaring at dette særlig rammer elever som i utgangspunktet står i fare for ikke å fullføre. Vi viste til det samme i vårt høringssvar av 3. oktober 2024. Forutsetningen for et bredt tilbud nær elevene er at små tilbud kan drives i sammenheng, slik vi har beskrevet for bygg- og anleggsteknikk i Lyngdal.

Tilbudene må stå søkbare fram til søknadsfristen. Blir et tilbud tatt ut av strukturen på prognosegrunnlag før 1. mars, reduseres det lokale tilbudet uten at det er prøvd mot faktisk søkning, og flere elever må søke seg bort fra hjemkommunen. Vi har ingen innvendinger mot at tilbud tas ut når søkningen er kjent, etter kriterium 5 eller 6.

For voksne er tilgjengelighet det avgjørende. Voksne som kombinerer opplæring med arbeid og omsorgsansvar, fullfører i praksis bare et tilbud de kan nå fra hjemstedet. Med kompetanseskolene samlet fra Mandal og østover er modulstrukturert opplæring lite tilgjengelig for voksne i Lister. Skal flere voksne fullføre, må tilbudet dimensjoneres slik at det også er reelt tilgjengelig vest i fylket.